

Laser ışınları yeni bir işletme kaynağı olarak düşünülmektedir. Avco - Everett Araştırma Laboratuvarı Müdürü Dr. Arthur Kantrowitz yere yerleştirilmiş laser'in roketin kuyruk kısmını ateşlemesini onun da motor işletici tahrik gazı ısıtmasını önermektedir. NASA - Ames'deki araştırmacılar ondan biraz daha ileri gitmekte; C. Frederick Hansen ve George Lee nükleer güçlü laserin araca konmasını ve böylece yeryüzü-güneş arasındaki uzaklığın iki misli yol yapılmasını tasarlamaktadır. Laser ışınlarının geniş alanlara yayılması

nı önlemek için de ışını, motor işletici olarak kullanmağa yarayacak elektrige dönüştürmek üzere uzayaracına bazı özel tertibat yapılması düşünülmektedir.

Roketlerde laser ışınlarının kullanılması veya kuyruklu yıldızlarla buluşma size şimdilik çoy hayali görünebilir. Ama 1990'a daha 17 yıl var. Bugün olanları 17 yıl, yani Sputnikten bir yıl önce 1956'da tahmin edebilir miydiniz ?

Science Digest'ten
Çeviren : RUHSAR KANSU

ÇEVRE KİRLENMESİ

Temizlik masrafsız olmaz

PETER GASKELL

Cevre temizliği taraftarlarının savaş sancakları Avrupa'nın her tarafında dalgalanmağa başladı. Ve iş çevrelerini, onları ciddiye almaları gerekiyor. Kısmen devletin sahip olduğu Alman kimya firması Veba, mahalli Land (eyalet) Hükümetinin de yardımıyla, Rheinberg-Orsoy'da yeni bir fabrika kurmak üzere bir arsa satın aldı, fakat bu bölgede oturan halk, esasen fazlaca sanayileşmiş bulunan Duisburg bölgesine yeni bir fabrikanın gelmesine karşı direnmeye geçti. Avusturya'da Österreichische Mineralölverwaltung firması, çevrecilerin inşaatın ilerlemesine karşı çeşitli güçlükler çıkartması üzerine, Graz yakınında bir petrol rafinerisi kurmak için yaptığı plânlardan vazgeçmek zorunda kaldı.

Compagnie Française des Pétroles şirketi Beaujolais bölgesinde yeni bir tasfiyehane yapmayı plânladı. Fakat bağcılar onlarla mücadele edip şirketi bu bölgeden sürdüler. CFP'nin, Lyons bölgesinde bu tasfiyehaneyi kurmak için yaptığı alternatif bir plân ise, yıllarca önce Feyzin civarında buna benzer bir tasfiyehanenin infilâk etmiş olduğunu hatırlayan ora halkın muhalefetiyle karşılaştı.

Hollanda bandıralı *Stella Maris* gemisi bu yaz, AKZO firmasının kimyasal artıklarını Atlantik Okyanusunun kuzeyinde

açık denizde boşaltmak üzere demir alıp yola çıktı. Her taraftan kovalanan gemi sonunda zehirli yükü ile Rotterdam'a döndü ve yükünü burada yakılıp kül haline getirilmek üzere depolara boşalttı.

Daha ötede İngiliz BP şirketi, Amerikalı çevrecilerin inatçı muhalefeti ve Washington'da idari geciktirmelerle karşılaşarak, Alaska'nın geniş petrol yataklarını işletmek amacıyla kurmayı tasarladığı 800 millik petrol boru hattı projesinde başarısızlığa uğradı, BP ve onun Amerikalı ortaklarının, ellerinden hiçbir şey gelmez bir şekilde oturup, geçen zaman yüzünden masrafların arttığını seyretmekten başka yapacak birşeyleri kalmadı.

Sanayiın Sorumluluğu :

Şüphesiz ki iş hayatı, bir taraftan kamu oyunun, bir taraftan da gittikçe sertleşen çevre kirlenmesiyle savaş yasalarının ortak baskısını endişe ile izliyor. Daha bilinçli firmalar (ki bunlar çoğunlukla çok büyük şirketler ve geçmişte çevreyi en fazla kirletmiş olanlardır) hem çevre kirlenmesine karşı tedbirler almakta ve hem de, yaptıklarını dünyaya duyurmak için tanıtma ve halkla ilişkiler şubelerini seferber etmiş bulunmaktadırlar. İş aleminin endişesini yansıtan bir olay da, bu

Yıllık Uluslararası Ticaret Odası yıllık kongresinin çevre kirlenmesine geniş yer ayırması olmuştur. Kongre, sanayiciler, bilim adamları ve hükümetler arasında müzakereler yapılmasını tavsiye ettikten sonra, «özel teşebbüs, mal üretimini ve üretim yöntemlerini, çevreye en az zarar verecek şekilde ayarlamakla sorumlu olduğunu kabul eder» diye ilân etmiştir.

On yıl önce böyle bir beyanda bulunmak hatırdan dahi geçmezdi. Bugün bu yaygın bir tutum olarak görünüyor ve özellikle, sanayiın dizginlerini, eski günlerin sırf kâra yönelik hırslı müteşebbislerinden almış olan daha genç yöneticileri arasında tutunmuş bulunuyor. Bir Alman otomobil firmasının orta çap bir yöneticisi, bunu şu şekilde ifade ediyor: «Almanya'da halk otomobil kirlenmesinden çok endişe duyuyor, hakları da var. Saat sabah onda sakin, sakin işe gelen ve erkenden evlerine kaçan müdürlerin trafik tıkanıklıklarını gördükleri veya ekzos gazlarını hissettikleri yok. Bundan dolayı onların otomobil kirlenmesi sorunundan haberdar olmamalarına şaşmamak gerek.»

Hava kirlenmesine bir örnek; New York şehrindeki Birleşmiş Milletler binasının hemen yanında yükselen fabrika bacaları.

BASF grubu plastik üretiminin başı Herbert Willersinn o fikirde değil; «vahşi ve ideolojik fikirli» çevrecileri ve teşekkülleri «ondokuzuncu yüzyılın makine kıran yıkıcıları»na benzetiyor. Fakat ilâve ederek iş yöneticilerinin de herkes gibi çocukları için sağlıklı bir dünya bırakmak istediklerini bu çevrecilere hatırlatıyor.

İsveç Endüstri Derneği çevre sorunları uzmanı Bo Helmersson ise, «Plastik yerine metal veya kâğıt kullanmaya mecbur olabiliriz, fakat bunu kabul etmek zorundayız. Çevre kirlenmesine karşı alınacak tedbirler, işçilere ödediğimiz yıllık ücretli tatil veya emeklilik ödeneği gibi, katlanmak zorunda olduğumuz bir masraftır» diyor.

Çevre Kirlenmesi Yalnız Sanayi Değildir :

Çevrecilerin saldırılarına uğrayan sanayicilerin sık sık başvurduğu bir savunma, «Peki, biz çevreyi kitleliyoruz fakat, evlerde oturup ısıtmak için havayı kirlentelen bir tarafa, belediye makamları da kirlentiyorlar» yolundadır ve bunda hakları da vardır.

Bir örnek olarak, Ren nehri boylarındaki Alman sanayiini (özellikle kimya fabrikalarını) ele alalım; son iki, üç yıl içerisinde bunlar çevreyi kirlenttikleri için herkesin hedefi haline gelmişlerdir; halbuki Ren boyundaki şehirler, kimyasal işleme uğratılmamış kanalizasyonlarıyla bu konuda en az onlar kadar sorumludurlar.

Veya Fransa'da, Paris'ten aşağı doğru akan bir açık kanalizasyon olan Seine nehrinin süratle bozulan durumuna son zamanlarda sık sık dikkat çekilmektedir; fakat kirliliğin yarısı, günde 1,4 milyon metre küplük temizlenmemiş su akıtan Paris'in kendisi ile, belediyenin artıklarından gelmektedir. Le Havre'daki iyi bir biolojik kanalizasyon fabrikasının varlığı ise akademik bir nitelikten fazla bir önem taşımıyor, çünkü bu şehir hemen hemen yolun sonunda bulunmaktadır.

Ve ev sahipleri gerçekten suçludur. Örneğin İngiltere'de Manchester 1952'de duman kontrol bölgesi kuran ilk şehir olmuştur ve bugün şehrin yaklaşık olarak yüzde 60'ı duman kontrolü altında bulunmaktadır. 1959'dan beri tüm duman çıkışı üçte iki oranında ve küllük dioksit çıkışı da üçte bir oranında azaltılmıştır. İngiltere'de 1956'da Temiz Hava Kanununun ilk defa kabul edilmesinden beri Birmingham ve Liverpool şehirleri de buna benzer başarılar sağlamışlardır, Londra'nın

başarıları ise daha da büyük olmuştur.

Peki.., bu geri kalan durum nereden geliyor? Manchester Şehri Belediyesinin son bir raporunda, bunun yüzde 80 kadarının evlerden çıktığı ve sanayinin sebep olduğu dumanın ise «kaza eseri» bulunduğu belirtiliyor. Bir belediye yetkilisi, «başlıca sanayicilerden veya diğer benzeri yakıt kullananlardan gördüğümüz işbirliğinin derecesi son derece yüksektir» demiştir.

Kirlenme Kontrolü Masrafları :

Çevre kirlenmesini kontrol altına almak için yapılan masrafları karşılamak üzere belediye makamları şüphesiz ki, ellerini kamunun cüzdanına daldırıyorlar, ve cüzdan boşsa, bu, bu konuda harekete geçilmemesi için mazeret olarak öne sürülür. İş çevrelerinin böyle bir kolay mazeretleri mevcut değildir. Ve gerçekten de temizliğin maliyeti çoğu zaman çok yüksektir.

Örneğin bir Fransız kimya ve metallürji firması olan Uginé Kuhlmann Pechiney'in bir yetkilisi, kirlenmeyi önleyici cihazları kurmanın yeni kurulan bir fabrikanın maliyetini yüzde 3 ile 7 arasında etkilediğini belirtmektedir. İtalya'nın Montedison firması, bu ek maliyeti yüzde 8 ile 12 arasında hesaplamaktadır; petrol sanayiinde ise yeni bir tasfiyehanede kirliliği kontrol araçlarının, maliyeti yüzde on oranında etkilediği kabul edilir.

Büyük firmalar, bazan temizleme masraflarının bir kısmını kaldırmakta iseler de, hiç değilse, bir İngiliz endüstri devi, yaşanan, fakat yine de kârlı olarak çalışmakta olan bir fabrika için masraflı yenilemelere girişmektense onu kapatmayı tercih etmiştir. Fakat orta ve küçük yapı firmalar, sert çevre kirlenmesiyle savaş kanunlarından büyük zarar görmekte ve hatta ortadan kalkmaktadırlar. Bir Alman Hükümet yetkilisi bu konuda şöyle demiştir : «Bu kanunların bazı küçük firmaların kapanmasına yol açacağına ve bazılarının da birleşmelerini hızlandıracağına şüphe yoktur ve bu fena da olmayaacaktır.»

Diğer bir güçlük de, temizlik oranının artırılması ile birlikte, temizlik giderlerinin de geniş oranda artmasıdır. Bir İngiliz bilim adamı, «Yüzde 90'a kadar temizlik nispeten kolay olmaktadır; fakat yüzde 100 temizlik bir tarafa, bu oranı yüzde 99'a çıkartmak istediniz mi masraf iki kat olabilmektedir.» diyor.

Firmalar ve Masrafları :

Sanayicilerin çevre temizliği için son yıllarda harcadıklarını idida ettikleri tutarlar gerçekten insanı etkileyici oranda, 1970'de Alman kimya sanayii 74 milyon sterlini bu yolda harcadı; sadece Bayer, Hoechst ve BASF'in harcadığı miktar 63 milyon sterline ulaştı. Bayer'in bu amaçla yaptığı 26,5 milyon sterlinlik masraf, aynı yıl hissedarlarına dağıttığı 31 milyon sterlinlik tüm temettülerden hiç de geri kalmıyor.

Mannesmann sadece Huckingen çelik fabrikasının hava kirlenmesini azaltmak için 3,5 milyon sterlin harcamıştır; bu firmanın 1970 yıllık raporunun altı sahifesinin çevre kirlenmesi konusunda neler yapıldığını anlatmağa ayrılmış olması, hangi devirde bulunduğumuzun iyi bir örneğidir. Kuzey Rhine Westphalia'nın Ruhr bölgesini de içine alan bir ilinde, 1955-1968 arasında sanayi temizliği için 230 milyon sterlin harcadı ve bunun 93 milyon sterlinini metallürji firmaları yaptı.

The British Steel Corporation Alkali Kanununun hükümleri içerisindeki «programlanmış işlem» için 29 milyon sermaye yatırımı yapıldığını raporunda belirtmektedir. Bir fabrika, Rotterdam'daki Steel Peech and Tozer, çıkan dumanların temizlenmesi için 1962'den beri 2 milyon sterlin harcamış bulunmaktadır.

İtalya'nın Fiat firması, fabrikalarının çıkardığı kirlilik azaltmak için hemen hemen 5 milyon sterlin harcamış olduğunu bildirmektedir; ayrıca Amerikan piyasasına satılan otomobillere konulan temizleme cihazları, arabanın fiyatını, Fiat otolarının Avrupa modellerine oranla 50 sterlin yükseltmiştir. Fiat, kirlilik kontrolünün imalat maliyetini yüzde 6 artırdığını hesaplamıştır; firma ise bunun ancak yüzde 3'ünü satış fiyatına aktarmıştır.

Almanya'da daha sıkı ekzos gazı çıkartma sınırlamaları, benzinde daha az kurşun bulunmasını isteyen kurallar bulunduğunu ve sonunda Amerikan standartlarına uygun bir mevzuatın kabul edileceğini hesaplayan Almanya'nın BMW otomobil firması, bütün motor araştırma personelinin, çevre kirlenmesiyle mücadele konusuna yönelmiş bulunmaktadır. Fakat BMW artan masrafları 1975'e kadar maliyete aktarabileceğini hesaplamaktadır. Bu tarihten sonra kirlilikle savaş araçlarının Avrupa otomobil imalatının fiyatını yüzde 5 arttırması beklenmektedir.

Uluslararası Ticarete Beliren Karışıklıklar :

Kirlenme kontrolünün karışıklıklar doğurabileceği diğer bir alan da uluslararası ticarettir. Ulusal sınırlar içinde bile kirlilikle savaş uygulamasında tek bir standard uygulanması (ve böylece maliyetin eşit olarak bölüştürülmesi) zordur; başlıca ticaret ülkelerinin farklı standartlar kabul etmesinden sonra bunun uluslararası alanda ne kadar zor olacağı ise ortadadır.

Bayer'in 1970 yıllık raporu, bu maliyet yükselişlerinin Alman sanayiinin rekabet gücünü şimdiden azalttığını belirtmekte ve süratle uluslararası tedbirlere yönelmesini istemektedir. Bunu daha da kuvvetli terimle ifade eden Alman İçişleri Bakanı Hans-Dietrich Gencher, «Çevrenin korunması söz konusu olunca bundan hiçbir ulusun yararlanmaması gerekir» demektedir.

Sanayiın Gönüllü Olarak Temizlik Yapmasını Bir Sınırı Vardır :

Çevre kirlenmesi ile tek biçimli uluslararası bir mücadele uygulamasına girişilmesinin istendiği ortadaysa da, iş aleminin kendi başına bu alanda yapabileceği şeylerin sınırlı olduğu da aynı derecede meydandadır. 1964'de İngiliz imalatçıların «sert» deterjanlar yapmamaları veya bugün dünya özel tanker filolarının yüzde 50'sinin kabul etmiş olduğu gibi, 1969 da tanker sahiplerinin denize yakıt dökülmemesi konusunda varmış oldukları anlaşma gibi gönüllü olarak kabul edilmiş anlaşmalar bulunduğu bir gerçektir. Fakat bu anlaşmalar olağan dışıdır.

Genel olarak iş alem faaliyeti ve üretimlerinde kirlenme yapmamağa hazırdır, fakat bunun faturasının tüketici ve şüphesiz ki, vergi mükellefi tarafından ödenmesini bekler. Gulf Oil şirketinin başkanı B.R. Dorsey'in dediği gibi, «Bugün toplum çevre kirlenmesi sorununu çözüme kararlıdır. Ve inancım odur ki, toplum bu çözüm için gerekli fiatı da ödemeyi arzu etmektedir. Biz halen bulunduğumuz noktaya gelmek için yüksek bir fiat ödemiş bulunuyoruz. Bizi çevremizle tekrar uyum içerisine getirecek tedbirleri almak için daha da yüksek fiatlar ödemeye hazırız.»

Şimdiye kadar çevre kirlenmesi sorunu ile en fazla ilgilenen Amerikan iş alemidir. Fakat Avrupa zihniyeti de artık ha-

rekete geçmiş bulunuyor. Bir Fransız sanayicisinin dediği gibi, çevre kirlenme sorununun daha geniş ölçüde anlaşılması, yeni imalat süreçlerine ve yeni mamüllere yol açacaktır. Halen sanayiciler çok kez üretici olmayan masraflı yatırımlardan yakınmaktadır. Fakat sonuç çok olumlu olacaktır.»

Fakat bu arada kirlenme kontrolü kârı azaltmaktadır. Ve iş alemi kâr için yatırım yapar; bu husus hissedarlar yönünden olduğu kadar daha geniş ekonomik nedenlerle de doğrudur. Firmalar ancak rakiplerinin de aynı şekilde hareket etmeleri halinde kirlenmeye karşı harekete geçmek isterler ve geçebilirler. Mantıklı çözüm yolu uluslararası anlaşmadır.

Uluslararası Anlaşma İdealdir, Fakat...

Bu alandaki çabalar birkaç cepheden yürütülmektedir. GATT sorunu incelemektedir. OECD de. (Yazı işlerinin notu: NATO da). Haziran ayında Stockholm'da toplanan Birleşmiş Milletler Çevre Konferansını göz önünde tutan Uluslararası Ticaret Odası, «İlgili hükümetler, kirlenmenin uluslararası sonuçları konusunda uluslararası bir sözleşme ile yükümlülük altına girmek durumundadırlar» demektedir.

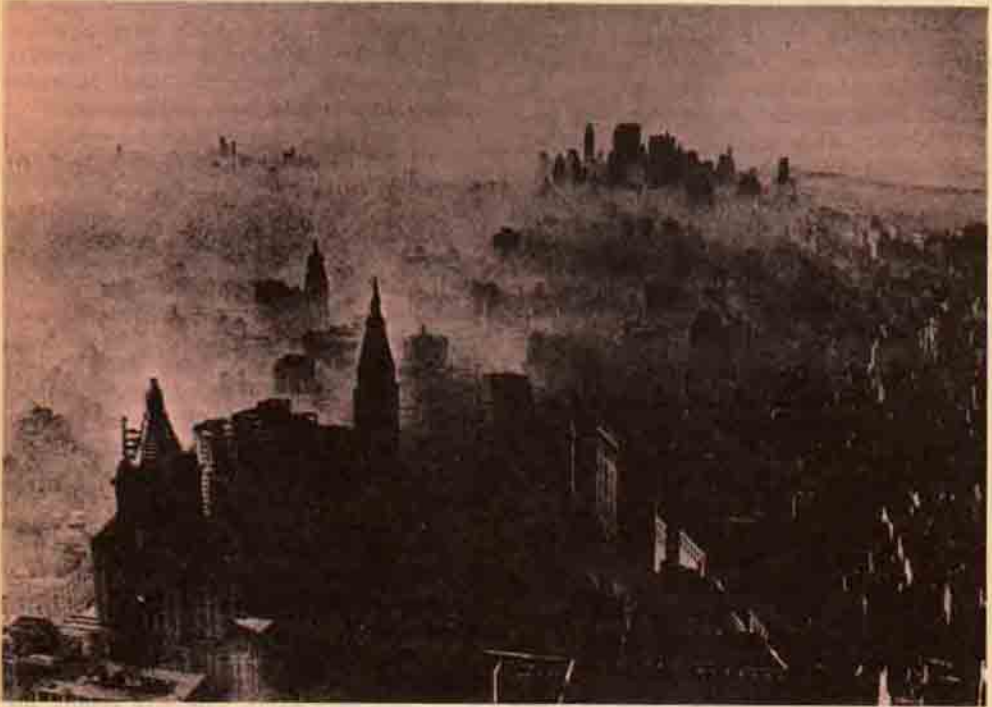
Bazı iş çevreleri. Batı Avrupa'da, bütün ülkeler aynı kirlenme sorunları ile karşılaştıklarından ve, genellikle, aynı standartları ve sınırlara uyguladıklarından, hiç değilse fiilen eşitlik içerisinde olduklarını belirtmektedirler. Fakat Avrupa Komisyonu geçen Temmuz ayında bir çevre politikası taslağı hazırladı; 1973'de AET'nin genişlemesinden sonra bunu bütün topluluk içerisinde uygulamaya koymayı ummaktadır. AET plânı, ekonomik gelişmeyi aksatmadan, çevre kirlenmesi ile mücadele edilmesini öngörmektedir. Kirlenme ölçüsü, standartları, sınırları ve kontrol metodlarını belirtme gibi sorunlardan başka, AET plânı bir Avrupa Çevre Enstitüsü kurulmasını da teklif etmektedir.

Maamafih bu çabalara rağmen AET çerçevesinde bile olsa uluslararası alanda kısa zamanda herhangi etkili bir tedbir alınacağını sanmak açıkça yersiz olacaktır. Diğer alanlardaki tecrübe bunu bize kesin olarak göstermektedir.

Hükümetler İşe Ülke İçerisinden Başlamalı :

Uluslararası alanda bir gün ne karar verilirse verilsin, bugün hükümetler çevresel sorunlarda kendi iç baskılarına cevap verme durumundadırlar. Bunu yaparken de, çevrenin iyileştirilmesini, sosyal ve ekonomik ilerleme siyasetinin gerekleri ile bağdaştırmaları gerekir.

Hükümetlerin önünde seçebilecekleri sınırlı bir takım siyasetler mevcuttur. Sınırlamalar ve standartlarla birlikte kanuni mevzuatlarını da toplamağa başlayan hükümetler çeşitli dönemlerinde buldukları bu çalışma sırasında, ülke ülke, kirlenmenin nasıl azaltılacağını, bunun masrafının nasıl ve kim tarafından karşılanacağını saptamaktadırlar. Genel olarak kabul edilen ilke, kirlenmeyi yapanın, bunun temizlik masrafına katlanmasıdır;

İnsan sağlığını ciddi şekilde tehdit eden hava kirlenmesinden bir başka örnek; Sabahın erken saatlerinde New York şehrinde Manhattan adası.

fakat bu ilkenin katı bir şekilde uygulanması, söz konusu yüksek masraflar karşısında ağır ekonomik güçlüklerle yol açabilir.

Bir İngiliz işadamının dediği gibi, «Kirlenme kontrolü sosyal bir maliyettir, bundan dolayı toplum, yani ya tüketici veya vergi mükellefi, bunun masrafını karşılayacaktır. Bunda şüphe yoktur.» Esas olarak bunda hükümetlerin önündeki seçim kirlenme maddeler üzerine vergi koyan bir sistemin kabul edilmesi veya sanayicilerin

temizliğe yönelmeleri için onlara teşvik tedbirleri getirilmesidir.

Şimdiye kadar İskandinav ülkeleri bazı bakımlardan kanuni mevzuatlarını harekete geçirmişlerdir, fakat son 12 ay zarfında bu alanda kanuni tedbirleri en geniş ölçüde alan ülke Almanya olmuştur. Federal Hükümetin, çevrenin korunması için Eylül 1970'de kabul ettiği «Acil Program» geniş kapsamlı yeni bir mevzuat serisini gerektirmektedir ve o günden bu yana bunun bir kısmı kanun olarak çıkarılmıştır.

Örneğin şimdi suyu kirlenler üç yıla kadar hapis ve DM 50.000'a kadar (200.000

liradan fazla) para cezası ile cezalanma durumuyla karşılaşmaktadırlar. Alman iş aleminin, bu cezalar ile, kirlletici sanayilere karşı konulan vergiler yüzünden piyasaya ekonomisinin ilkelerinin çiğnendiği yolundaki itirazları da Bonn tarafından kabul edilmemektedir.

Bir Hükümet yetkilisi şöyle diyor: «Tersine, biz piyasaya ekonomisi ilkelerini uyguluyoruz. Diğer bir deyimle, akıllı iş adamları temiz otomobiller, sessiz makineler ve temiz imalat süreçlerine yönelecekler, kirlleticiler üzerine konulan cezaları ve vergileri ödemeğe mecbur kalmayacaklardır. Böylece iktisaden kaybeden kirlleticiler olacaktır. Eğer Hükümetler bu şekilde hareket ederlerse, bir taraftan piyasaya ilkelerini uygularken, bir taraftan da sanayiye yeni sosyal boyutlar getirmiş olacaklardır.»

Fransa'da Çevre Bakanı Robert Poujade, Hükümetinin suyu koruma politikasını son zamanlarda şu şekilde tanımlamıştır: «Kirlleten bedelini ödeyecek; temizleyene yardım edilecek.»

Fransız tatlı su ırmak ve dereleri «Nehir yatağı idareleri» tarafından yönetilmektedir ve bunlar, nehire dökülen kirlleticilerin miktar ve oranına göre sanayilere ve belediyelere bedel ödetmektedirler. Fakat bu sistemi eleştirenler, hemen hemen daima suyu kullananlar, daha yüksek masraflı gerektiren temizlik işlemine girişmekten, suyu kirlletip bunun temizlenmesi bedelini ödeyerek temizliğin sorumluluğunu da onlara yüklemeyi tercih ettiklerini belirtmektedirler. Bundan dolayı devlete yüklenen mali yük çekilmez bir düzeye yükselmektedir. Bu nedenle, Fransızlar şimdiki bedel oranlarını 1975'e kadar iki katına çıkartmayı plânlamaktadırlar.

Sa..ayi İle Hükümetler Arasındaki İşbirliği:

Başarılı bir kirlilikle mücadele siyasetinin vazgeçilemez bir ögesi, kanunları düzenleyen devlet ile sanayiın işbirliği yapmasıdır. Şaşılacak yön bu işbirliğinin şimdiye kadar her zaman gerçekleşmemiş olmasıdır.

Federal Alman Hükümeti, sanayi kirlenmesi konusundaki kararlarının sanayicilere danışıldıktan sonra alındığını belirtmektedir. Yine de bazı iş yöneticileri Bonn'un davranışını «otokratik» bulmaktadırlar. Bir yönetici bu konuda şöyle demiştir: «Hükümetimiz teknik bakımdan kendisini sanayicilerden daha üstün görüyor ve sınırlamaları ve standartları empoze edebileceğini sanıyor. Hükümetin laboratuvarları var, fakat deneyleri gerçek sanayi koşullarına uygun olarak yapılmıyor. Bunun sonucu olarak, Hükümetin araştırmacı teknik adamları ile sanayicileri başka telden çalıyorlar.»

Öte yandan İngiltere'de sanayi ile hükümet arasındaki ilişkilerin oldukça iyi olduğu görülmektedir. Alkali Teftiş Sisteminin ne kadar iyi işlediği konusunda konuşan Londra'da bir iş yöneticisi şöyle demektedir: «Müfettişler son derece iyi yetiştirilmiş olup, bizim hürmetimizi kazanmış bulunmaktadırlar; her ne kadar teknolojik ilerlemenin izin verdiğinden daha yüksek bir oranda kirlenme kontrolü istiyorlarsa da ne yapılabileceğini ve bunun ne kadar zaman alacağını biliyorlar.»

Yine de, yetersizlikler devam etmektedir. Çevre Kirlenmesi Kraliyet Komisyonunun bu yılki bulgularının da gösterdiği gibi, kanunların varlığına rağmen, sakılabılır kirlenme sürüp gitmektedir.

Hangi ülkede olursa olsun, hükümetler şundan emin olabilirler ki, eğer sanayiın işbirliğini aramazlarsa kendilerinin çevre politikası başarısızlığa uğramağa mahkumdur. Gerçekçi sınır ve standartların saptanmasında danışma esastır. Hükümetlerin sıkı durması gerekir, kendilerine uygulanacak kirlenmeyle savaş normlarından çok, ister istemez rekabet şartlarını düşünen sanayicilerden, arzu etseler de kendi kendilerine tedbir almaları beklenebilir. Hükümetlerin de insaflı olması gerekir. Bunun anlamı, yeni sınırlar ve standartlara kendilerini uydurabilmeleri için sanayicilere zaman verilmesi ve gerektiğinde yardım yapılmasıdır.

Ufuk'tan